

Calendarul evenimentelor și manifestărilor culturale 2013

Publicație anuală a Bibliotecii Județene „Octavian Goga”
Calendarul evenimentelor și manifestărilor culturale
devenită deja tradițională, adună în cuprinsul său datele remarcabile ale anului 2013.

Datele incluse în calendar - aniversări, comemorări, evenimente istorice - au fost selectate pe baza materialelor de referință existente în colecțiile bibliotecii noastre. Obiectivul asumat al publicației de față îl constituie celebrarea, în primul rând, al unor personalități marcante ale literaturii, științei și artei românești și universale. De asemenea, au fost reținute în cuprinsul calendarului zilele naționale și și internaționale importante precum și evenimentele culturale organizate de biblioteca noastră în colaborare cu partenerii săi.

Anul 2013 a fost proclamat ANUL EUROPEAN AL CETĂȚENILOR de către Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene

Filosofii Denis DIDEROT (1713-1784) și Søren KIERKEGAARD (1813-1855), compozitorii Richard WAGNER (1813-1883) și Giuseppe VERDI (1813-1901) și scriitorul Albert CAMUS (1913-1960) au fost aleși personalitățile anului 2013

Decenii proclamate de ONU:

2005-2014 Deceniul pentru educație în scopul dezvoltării durabile

2005-2015 Al doilea deceniu al popoarelor indigene (autohtone)

2005-2015 Deceniul internațional de acțiune „Apa, sursa vieții”

2010-2020 Deceniul Națiunilor Unite pentru deșerturi și lupta împotriva deșertificării

PERSONALITĂȚILE ANULUI

Denis DIDEROT

300 de ani de la naștere

Date biografice: n. 5 octombrie 1713, Langres (Champagne-Ardenne) - d. 31 iulie 1784, Paris. Filosof, critic de artă și scriitor francez.

Figură complexă a iluminismului francez, Denis Diderot a avut o influență majoră asupra spiritului raționalist al secolului al XVIII-lea. A primit o educație iezuită și a renunțat la o carieră în drept, dedicându-se studiului și scrisului. În 1745, împreună cu Jean-Baptiste le Rond D'Alembert, Diderot a început să editeze *Encyclopédie, ou dictionnaire raisonné des sciences, des arts et des métiers*, un proiect celebru, care i-a inclus pe aproape toți scriitorii francezi iluminiști importanți.

Una din piesele sale, *Le Père de famille* (Tatăl de familie, 1758), a fost considerată prototipul „dramei burgheze”. De asemenea, Diderot este apreciat și pentru scrierile sale filozofice: *Pensées philosophiques* (Cugetări filozofice, 1746) și *Lettre sur les aveugles* (Scrisoare despre orbi, 1749). Diderot a avut o contribuție fundamentală în domeniul criticii moderne de artă, cu ale sale *Salons* (Saloane), articole pe care le-a publicat în ziare, începând din anul 1759. Corespondența vastă a lui Diderot descrie o imagine obiectivă a epocii sale. El a avut o influență semnificativă asupra generațiilor următoare de gânditori din Franța, Germania și Anglia.

Opera (selectiv):

Romane: *Bijuteriile indiscrete* (1748); *Călugărița* (1760); *Jacques fatalistul și stăpânul lui* (1771-1778); *Supplément au voyage de Bougainville* (1796). Povestiri: *Les Deux Amis de Bourbonne* (1770); *Entretien d'un père avec ses enfants ou Du danger de se mettre au-dessus des lois* (1771); *Madame de La Carlière* (1798); *L'Oiseau blanc : conte bleu* (1798). Teatru: *Paradox despre actor. Dialoguri despre Fiul Natural* (1757); *Le Père de famille* (1758); *Est-il bon? Est-il méchant?* (1775-1784); Dialoguri: *Nepotul lui Rameau* (1761); *Le Rêve de D'Alembert* (1769), *Entretien d'un philosophe avec la maréchale de **** (1776). Eseuri: *Pensées philosophiques* (1746); *De la suffisance de la religion naturelle* (1770).

Søren KIERKEGAARD

200 de ani de la naștere

Date biografice: Søren Aabye Kierkegaard n. 5 mai 1813, Copenhaga - d. 11 noiembrie 1855, Copenhaga. Filozof, scriitor și teolog danez din secolul al XIX-lea. Prin concepția sa filozofică asupra constrângerii omului de a-și alege destinul, a exercitat o influență hotărâtoare asupra teologiei și filozofiei moderne, în special asupra filozofiei existențialiste. Studiază teologia între anii 1830 și 1840 la Universitatea din Copenhaga, susținându-și dizertația finală în iulie 1840 cu o teză despre ironia socratică. Renunță la intenția de a se face pastor evanghelic, dedicându-se cu precădere filosofiei, și pleacă la Berlin, pentru a audia cursurile filozofului german Friedrich Wilhelm Joseph von Schelling. Reîntors la Copenhaga, începe să publice articole, pamflete, aforisme și parabole cu caracter filosofic și religios, criticând suficiența clerului protestant danez. Debutază editorial încă din 1838 cu lucrarea *Af en endnu levendes Papirer* (Din hârtiile cuiva încă în viață), o analiză critică necruțătoare a romanului *Kun en Spillemand* (Un biet scripcar) al lui Hans Christian Andersen. Începând cu anul 1843, gânditorul danez își intensifică activitatea prin publicarea unor lucrări, al căror subiect variază între filozofie, psihologie, religie și chiar predici creștine.

Opera sa a exercitat o influență considerabilă, mai ales după primul război mondial, fiind o sursă de inspirație pentru teologia dialectică, existențialismul filozofic și creștin și chiar asupra psihologiei moderne.

În literatura română influența operei lui Kierkegaard a fost una târzie, operele sale au început să circule abia în perioada interbelică, în limbile franceză, italiană sau engleză și i-au influențat pe Mircea Eliade, Emil Cioran, Nicolae Steinhardt, Jeni Acterian, Max Blecher etc. După 1947, romanele lui Nicolae Breban *Don Juan* și *Pândă și seducție* au repus în circulație multe dintre ideile din *Jurnalul seducătorului*, emise de Kierkegaard. Operele lui Kierkegaard au început să fie traduse în limba română începând cu anii 90.

Opera (selectiv):

Despre conceptul de ironie cu referință permanentă la Socrate (1841); *Frică și cutremur* (1843); *Jurnalul seducătorului* (1843); *Fărăme filosofice* (1844); *Conceptul de anxietate* (1844); *Vinovat? Nevinovat?* (1845); *Școala creștinismului* (1850).

Richard WAGNER

200 de ani de la naștere

Date biografice: n. 22 mai 1813, Lipsca (azi, Leipzig) - d. 13 februarie 1883, Veneția. Compozitor, dirijor și teoretician german.

Richard Wagner studiază la Kreuzschule din Dresda și la colegiile Sf. Nicolae și Sf. Toma din Leipzig, luând lecții de compoziție cu Theodor Weinlig. Între 1833 și 1839 Wagner lucrează pentru teatrele de operă din Würzburg (dirijor de cor), Magdeburg, Königsberg și Riga, compune primele sale opere și mai multe piese orchestrale. În 1836 se căsătorește cu actrița Minna Planner. Călătorește mult, cunoscând principalele centre muzicale europene. După o scurtă ședere în Londra, pleacă la Paris, unde este profund impresionat de muzica lui Hector Berlioz. Primele sale opere de un răsunet deosebit, *Rienzi*, *Der fliegende Holländer* (Olandezul zburător sau *Vasul fantomă*), îl impun în viața artistică. În 1843 se stabilește la Dresda, unde devine capelmaistru la curtea regală de Saxa. Următoarele sale opere *Tannhäuser* (1845) și *Lohengrin* (1848) sunt mai greu acceptate de public, din cauza elementelor inovatoare din structura dramatică și muzicală. Cu sprijinul lui Franz Liszt, vor fi prezentate mai târziu cu succes la Weimar. Fire orgolioasă, Wagner a avut o existență agitată. Sub influența scriitorului Heinrich Laube, a adoptat ideile republicane ale mișcării *Jungen Deutschland* (*Tânăra Germanie*), dar, după înfrângerea revoluției din 1848, este nevoit să se refugieze la Zürich în Elveția, unde rămâne 10 ani, până în anul 1858. Aici o cunoaște pe scriitoarea Mathilde Wesendonck, pentru care nutrește o adevărată pasiune și pe ale cărei versuri compune o serie de lied-uri. În aceste împrejurări se desparte de soția sa, Minna; mai târziu se va căsători cu Cosima, fiica lui Franz Liszt. Începând cu anul 1864 devine protejatul regelui Ludwig II al Bavariei, care îl susține financiar, Wagner putând astfel să se consacre numai creației artistice. Cu penultima sa operă *Götterdämmerung* (*Amurgul Zeilor*), încheie-după 26 ani-tetralogia *Inelul Nibelungilor*. În Bayreuth a compus și cea din urmă operă a vieții sale, *Parsifal*. A murit la Veneția, în urma unei afecțiuni cardiace.

Opera (selectiv):

Nunta (1832), *Zânele* (1834), *Interdicția de a iubi* (1836), *Olandezul zburător sau Vasul fantomă* (1841), *Rienzi* (1840), *Maestrii cântăreți* (1845), *Tannhäuser* (1845), *Lohengrin* (1848), *Amurgul Zeilor* (1872), *Inelul Nibelungilor : Aurul Rinului* (1854), *Walkiria* (1856), *Siegfried* (1870) *Amurgul zeilor* (1874), *Tristan și Isolda* (1859), *Maestrii cântăreți din Nürnberg* (1867), *Parsifal* (1882).

Eseuri: *Arta și revoluția* (1848), *Opera de artă a viitorului* (1850), *Opera și drama* (1851).

Aprecieri critice:

Emanoil Ciomac: *Acest individ agitat, mic de statură, cu voință încordată și cu fluid de magician, refuză cu îndârjire să fie considerat ca un simplu muzicant, atunci când el e în drept să se creadă dramaturgul cel mai original, un nou Eschil, un poet, un filozof și un profet vizionar. Muzica a fost numai una din îndeletnicirile lui. A învățat-o în treacăt ca să-i poată servi la completarea utilajului său de creator al teatrului și al revelației moderne.*

Giuseppe VERDI

200 de ani de la naștere

Date biografice: n. 10 octombrie 1813, Le Roncole di Busseto, Italia - d. 27 ianuarie 1901, Milano, Italia. Compozitor romantic italian.

Verdi ia primele lecții de compoziție de la Antonio Barezzi, un prosper negustor autohton și mare iubitor de muzică (ulterior, socrul său). În 1832 se prezintă ca pianist la Conservatorul din Milano, dar este respins și încurajat pe calea compoziției. Reîntors la Busseto primește postul de maestru de muzică al comunei și se căsătorește, în 1836, cu fiica lui Barezzi, Margherita, de la care are doi copii, Virginia și Icilio. În 1839 debutează la *Teatro alla Scala* din Milano cu opera **Oberto, conte di San Bonifacio**, cu un succes suficient pentru a-i fi cerută o altă lucrare, umbrit însă în 1840 de moartea Margheritei, apoi și a celor doi copii. Îndurerat de aceste pierderi, Verdi se reculege și își continuă activitatea componistică cu opera **Un giorno di regno** (*Rege pentru o zi*), care înregistrează însă un fiasco total. Descurajat, se gândește să abandoneze muzica, dar numai doi ani mai târziu, în 1842, obține la *Scala* un succes triumfal cu opera **Nabuccodonosor**, datorat și interpretării magnifice a sopranei Giuseppina Strepponi. Între anii 1843 și 1850 compune într-un ritm susținut 13 opere, printre care: **I Lombardi alla prima crociata** (*Lombarzii*), **Ernani**, **I due Foscari** (*Cei doi Foscari*), **Macbeth** și **Luisa Miller**. În 1848 se mută la Paris. Între 1851 și 1853, compune trei capodopere, cunoscute sub numele de *Trilogia populară*: **Rigoletto**, **Il Trovatore** (*Trubadurul*) și **La Traviata**, la care se mai adaugă și **I vespri siciliani** (*Vecerniile siciliene*). Succesul acestor opere a fost de nedescris. Verdi se stabilește împreună cu Giuseppina Strepponi, cu care se și căsătorește, la proprietatea *Sant' Agata* din Busseto. În 1857 se pune în scenă opera **Simon Boccanegra**, iar în 1859 **Un ballo in maschera** (*Balul mascat*).

Din 1861, Verdi ia parte și la activitatea politică din Italia: în 1874 este numit senator în Parlamentul italian. Nu-și întrerupe activitatea muzicală și scrie opera **La forza del destino** (*Forța destinului*) și **Messa di Requiem** (*Requiem*). Pentru festivitățile prilejuite de deschiderea Canalului de Suez, în 1869, compune opera **Aida**. În 1887, este prezentată capodopera sa **Otello**, iar în 1893, la vârsta de 80 de ani, compune opera buffă **Falstaff**, după care își încheie activitatea componistică.

Opera (selectiv), altele decât cele menționate mai sus:

Ioana d'Arc (1845), **Alzira** (1845), **Attila** (1846), **Hoții** (1847), **Ierusalim** (1847), **Corsarul** (1848), **Bătălia de la Legnano** (1848), **Stiffelio** (1850), **Rigoletto** (1851), **Aroldo** (1857), **Don Carlos** (1867), **Aida** (1871), **Cvartet de coarde, în Mi minor** (1873),

Aprecieri critice:

Liubov Solovțova: *Inovator îndrăzneț, Verdi a năzuit spre crearea unei drame muzicale autentice. Căutările lui au mers întotdeauna mână în mână cu lupta pentru realism, pentru un conținut bogat în idei; inovațiile lui se sprijineau întotdeauna în mod ferm pe tradițiile operei clasice italiene și pe muzica populară.*

Albert CAMUS

100 de ani de la naștere

Date biografice: (n.07.11.1913, Mondovi, Algeria - d.04.01.1960, Villeblevin, Franța). Romancier, dramaturg și filosof francez, laureat al Premiului Nobel.

Se naște într-un ținut sărac al Algeriei, părinții săi fiind stabiliți aici încă din 1871. Mediul familial, aflat sub semnul lipsurilor elementare, îi marchează profund personalitatea. Tatăl său, Lucien Camus, un țaran francez, moare în primele lupte ale primului Război Mondial. Mama sa, Catherine Camus, de origine spaniolă, analfabetă, împreună cu cei doi fii, se stabilește la Alger, unde a muncit întâi la o fabrică de cartușe, iar apoi a spălat cu ziua rufele familiilor avute. Prima mare experiență capitală a existenței pe care o trăiește Camus este cea a sărăciei.

A absolvit cursurile școlii comunale (1918-1923), a urmat, ca bursier, cursurile liceului din Alger (1923-1930). Își continuă studiile universitare la Facultatea de Filosofie din Alger, luându-și licența cu teza *Metafizica creștină și neoplatonismul*.

Camus se dedică pasiunii sportive, devine chiar un celebru fotbalist, dar la vârsta de 17 ani apar primele simptome ale tuberculozei. Boala îl determină să aleagă o viață mai retrasă în locul uneia de boem.

În 1933, odată cu venirea lui Adolf Hitler la putere, Camus a participat activ într-o mișcare antifascistă. În anul 1934, intră în Partidul Comunist Francez, unde primește sarcina de partid de a se ocupa cu propaganda în mediile musulmane. La scurt timp, părăsește Partidul Comunist Francez în împrejurări și din motive neclare.

Între anii 1936-1937, este angajat ca actor la trupa teatrală *Radio Alger*, iar, din 1937, este ziarist la cotidianul *Alger republican*.

I se decernează Premiul Nobel pentru literatură în 1957.

Opera (selectiv):

Fața și reversul (povestiri, 1937); *Caligula* (piesă de teatru, 1938); *Mitul lui Sisif* (eseu filosofic, 1942); *Străinul* (roman, 1942); *Neînțelegera* (piesă de teatru, 1944); *Ciuma* (roman, 1947); *Starea de asediu* (piesă de teatru, 1948); *Cei dreپți* (piesă de teatru, 1949); *Omul revoltat* (eseu filosofic, 1951); *Exilul și împărăția* (povestiri, 1957); *Căderea* (roman, 1956).

Aprecieri critice:

Motivația Juriului Nobel: *...pentru importanta lui creație literară care, cu o lucidă stăruință, aruncă o lumină asupra problemelor conștiinței umane din vremea noastră.*

IANUARIE

1 ianuarie

130 de ani de la nașterea dirijorului și profesorului **Antonin CIOLAN**, primul director al Filarmonicii clujene (01.01.1883-04.12.1970)

145 de ani de la nașterea prozatorului român **Ioan Alexandru BRĂTESCU-VOINEȘTI** (01.01.1868-14.12.1946)

190 de ani de la nașterea poetului maghiar **PETÖFI Sándor** (01.01.1823-31.07.1849)

85 de ani de la moartea scriitorului român **Valeriu BRANIȘTE** (10.01.1869-01.01.1928)

2 ianuarie

85 de ani de la nașterea compozitorului român **Tiberiu OLAH** (02.01.1928-02.10.2002)

80 de ani de la nașterea prozatorului și dramaturgului român **Ion BĂIEȘU** (02.01.1933-21.09.1992)

5 ianuarie

135 de ani de la nașterea prozatorului român **Emil GÂRLEANU** (05.01.1878-02.07.1914)

8 ianuarie

140 de ani de la nașterea omului politic ardelean **Iuliu MANIU**, membru de onoare al Academiei Române (08.01.1873-05.02.1953)

9 ianuarie

85 de ani de la nașterea criticului și istoricului de artă **Vasile DRĂGUȚ** (09.01.1928-01.11.1987)

10 ianuarie

130 de ani de la nașterea scriitorului rus **Alexei N. TOLSTOI** (10.01.1883-23.02.1945)

11 ianuarie

85 de ani de la moartea scriitorului englez **Thomas HARDY** (02.06.1840-11.01.1928)

13 ianuarie

140 de ani de la nașterea mitropolitului greco-catolic român **Vasile SUCIU**, membru de onoare al Academiei Române (13.01.1873-25.01.1935)

55 de ani de la moartea poetului, eseistului și dramaturgului român **Dan BOTTA** (26.09.1907-13.01.1958)

15 ianuarie

Ziua Culturii Naționale

163 de ani de la nașterea marelui poet **Mihai EMINESCU** (15.01.1850-15.06.1889)

18 ianuarie

Florin Adrian MAXA – 70 de ani de la nașterea pictorului clujean (18.01.1943)

165 de ani de la nașterea scriitorului român **Ioan SLAVICI** (18.01.1848-17.08.1925)

140 de ani de la moartea episcopului, cărturarului și traducătorului **Dionisie ROMANO**, membru de onoare al societății Academice Române (29.07.1806-18.01.1873)

20 ianuarie

Dan RĂDULESCU - 85 de ani de la nașterea geologului român, membru al Academiei Române (20.01.1928)

70 de ani de la moartea filologului, lingvistului și folcloristului român **Pericle PAPAHAĞI**, membru al Academiei Române (20.10.1872-20.01.1943)

21 ianuarie

190 de ani de la nașterea scriitorului maghiar **Madách IMRE** (21.01.1823-05.10.1864)

23 ianuarie

85 de ani de la nașterea scriitorului român **Mircea Horia SIMIONESCU** (23.01.1928-18.05.2011)

24 ianuarie

Ziua Unirii Principatelor Române (1859)

27 ianuarie

Ziua Internațională de Comemorare în Memoria Victimelor Holocaustului

25 de ani de la inaugurarea **Bibliotecii Române din Paris** (27.01.1988)

190 de ani de la nașterea compozitorului francez **Édouard LALO** (27.01.1823-22.04.1892)

28 ianuarie

140 de ani de la nașterea scriitoarei franceze **Sidonie-Gabrielle COLETTE** (28.01.1873-03.08.1954)

30 ianuarie

Ziua Internațională a Nonviolenței în Școală

65 de ani de la asasinarea omului politic indian **Mahatma K. GANDHI** (02.10.1869-30.01.1948)

31 ianuarie

80 de ani de la moartea scriitorului englez **John GALSWORTHY** (14.08.1867-31.01.1933)

PERSONALITATEA LUNII IANUARIE

Antonin CIOLAN

130 de ani de la naștere

Date biografice: n. 1 ian. 1883, Iași – d. 4 dec. 1970, Cluj-Napoca. Dirijor, pedagog, creator de școală dirijorală, fondator al Filarmonicii de Stat „Transilvania” din Cluj-Napoca.

A absolvit Conservatorul de Muzică din Iași, ca elev a lui Eduard Caudella și Gavril Muzicescu, desăvârșindu-și studiile muzicale la Berlin, Dresda și Leipzig, cu Arthur Nikisch și Hans von Bülow. A fost profesor (din 1913) și director (din 1923) la Conservatorul de Muzică din Iași, avându-i ca elevi pe Emanuel Elenescu, Dinu Niculescu, Constantin Arvinte, iar după război, profesor la Conservatorul „Georghe Dima” din Cluj, unde a contribuit la formarea ca dirijori a lui Petre Sbârcea, Emil Simon, Ervin Acel, Liviu Comes, Ion Bogdan Ștefănescu, Erich Bergel.

A fost dirijor și director al Orchestrei Societății Simfonice „George Enescu” din Iași (1923), dirijor al Orchestrei Simfonice „Ardealul”, fondator și prim dirijor al Orchestrei Operei Maghiare din Cluj (1949-1954), director și prim dirijor al Filarmonicii din Cluj încă de la înființare (1955), până la moartea sa în anul 1970. A fondat 11 ansambluri muzicale, printre care Societatea Muzicală din Iași și Societatea Simfonică „George Enescu”.

I s-au decernat titlurile de „Maestru Emerit al Artei”, „Profesor Emerit”, „Artist al Poporului”.

Referințe critice:

Emil Simon: *„Evocându-l pe maestrul Ciolan, trebuie să spun că acest moldovean de obârșie, născut în 1883 la Iași, de o bunătate și o generozitate sufletească fără pereche, era animat de o copleșitoare dorință de perfecțiune. Aceasta ducea la repetiții în care investea o cantitate enormă de energie, insistând la cizelarea fiecărui sunet, a fiecărui acord, fie că era vorba de Orchestra studenților de la Conservator sau de proaspăt înființata Filarmonică. Cred că dorința de perfecțiune și răbdarea fără margini cu care făcea această muncă se datorează faptului că, la rândul său, maestrul a fost elevul unor mari personalități: Arthur Nikisch și Hans von Bulov. Iată o filiație care vorbește de la sine - profesori care și-au pus pecetea pe întreaga sa activitate artistică ulterioară.”*

Ionel Maftai: *„De-a lungul întregii sale vieți, el și-a pus toată energia și priceperea în slujirea muzicii românești, în interpretarea prestigiosului tezaur universal al muzicii clasice și contemporane, în formarea tinerelor cadre de dirijori, aducând o contribuție de o înaltă valoare la dezvoltarea artei interpretative, a școlii dirijorale românești”.*

FEBRUARIE

1 februarie

145 de ani de la nașterea pictorului român **Ștefan LUCHIAN**, membru de onoare post-mortem al Academiei Române (01.02.1868-28.06.1916)

165 de ani de la nașterea pictorului român **Sava HENȚIA** (01.02.1848-21.02.1904)

2 februarie

65 de ani de la moartea aviatorei și primei parașutiste românce de renume mondial **Smaranda BRĂESCU** (21.05.1897-02.02.1948)

4 februarie

25 de ani de la moartea poetului și publicistului clujean **Alexandru CĂPRARIU**, redactor al revistei *Tribuna* și director al Editurii "Dacia" (20.12.1929-04.02.1988)

6 februarie

80 de ani de la nașterea poetului și prozatorului român **Sorin HOLBAN** (06.02.1933-11.01.2004)

8 februarie

185 de ani de la nașterea scriitorului francez **Jules VERNE** (08.02.1828-24.03.1905)

10 februarie

Victor REBENGIUC - 80 de ani de la nașterea actorului român de teatru și film (10.02.1933)

11 februarie

80 de ani de la moartea episcopului luteran și istoricului sas **Friedrich TEUTSCH**, membru de onoare al Academiei Române (16.09.1852-11.02.1933)

55 de ani de la moartea istoricului și arheologului clujean **Emil PANAITESCU** (11.02.1885-28.02.1958)

12 februarie

90 de ani de la nașterea regizorului italian **Franco ZEFFIRELLI** (12.02.1923)

185 de ani de la nașterea scriitorului englez **George MEREDITH** (12.02.1828-18.05.1909)

13 februarie

Ziua Mondială a Radioului

14 februarie

125 de ani de la inaugurarea **Ateneului Român** (14/26.02.1888)

15 februarie

80 de ani de la nașterea muzicologului român **Iosif SAVA** (15.02.1933-18.08.1998)

145 de ani de la nașterea filosofului și psihologului român **Constantin RĂDULESCU-MOTRU**, membru al Academiei Române, fost președinte al Academiei Române (1938-1941) (15.02.1868 -06.03.1957)

18 februarie

130 de ani de la nașterea scriitorului grec **Nikos KAZANTZAKIS**, laureat al Premiului Internațional al Păcii pe anul 1956 (18.02.1883-26.10.1957)

20 februarie

Ziua Mondială a Justiției Sociale

21 februarie

Ziua Internațională a Limbii Materne

22 februarie

Eduard JURIST - 85 de ani de la nașterea scriitorului român (22.02.1928)

110 ani de la nașterea lui **Tudor MUȘATESCU**, poet, prozator, dramaturg și umorist român (22.02.1903-04.11.1970)

23 februarie

90 de ani de la nașterea poetei și traducătoarei române **Eta BOERIU** (23.02.1923-13.11.1984)

24 februarie

Horia BĂDESCU - 70 de ani de la nașterea poetului român (24.02.1943)

26 februarie

175 de ani de la nașterea scriitorului și filologului român **Bogdan PETRICEICU-HAȘDEU** (26.02.1838-25.08.1907)

28 februarie

100 de ani de la nașterea sculptorului român **VIDA Gheza**, membru corespondent al Academiei Române (28.02.1913-11.05.1980)

150 de ani de la nașterea medicului român **Gheorghe MARINESCU**, fondator al școlii românești de neurologie, membru al Academiei Române (28.02.1863-15.05.1938)

480 de ani de la nașterea scriitorului și filosofului **Michel Eyquem de MONTAIGNE** (28.02.1533-13.09.1592)

PERSONALITATEA LUNII FEBRUARIE

Horia BĂDESCU

70 de ani de la naștere

Date biografice: n. 24.02.1943, Arefu, jud. Argeș. Poet, prozator și eseist român contemporan. Urmează Liceul „Aurel Vlaicu” din Curtea de Argeș (1957-1960). Este licențiat al Facultății de Filologie a Universității “Babeș-Bolyai” din Cluj (1968). Face parte din gruparea revistei „Echinox”. Este doctor în litere (1997). Activitate profesională: redactor la Studioul Teritorial de Radio din Cluj, inspector de cultură (1985-1987), director al Teatrului Național din Cluj (1987-1990), director al Studioului Teritorial de Radio din Cluj (1990-1995), director al Centrului Cultural Român de la Paris (1995-1998) și atașat cultural la Ambasada României în Franța (2001-2005).

Este membru al Uniunii Scriitorilor din Franța, al Academiei Francofone, al Centrului Internațional de Studii și Cercetări Transdisciplinare (Paris), al Comitetului de onoare al Uniunii Poeților Francofoni, al Comitetului de onoare al Cercului European de Poezie Francfonă *POESIAS*, al Academiei Universale din Montmartre, al Maison Internationale de la Poésie, Bruxelles, președinte de onoare al Rencontres Européennes-Europésie, Paris, membru al Comitetului Științific al Institutului Internațional pentru Poezie și Operă al UNESCO, Verona, Italia, al Comitetului internațional de redacție al revistei „Mémoire de XXI-ème siècle” - Paris și membru al Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Cluj.

Este distins cu: premiul „Mihai Eminescu” al Academiei Române (1991), premiul european de poezie francfonă „Leopold Sedar Senghor” (2004), premiul de poezie „Lucian Blaga” (2005), premiul „Cartea anului-Poezie” al Filialei din Cluj a Uniunii Scriitorilor (2007), premiul Filialei Uniunii Scriitorilor Cluj: în 1977, pentru *Anonimus* (poeme); în 1981, pentru *Parada măștilor* (eseu); în 1992, pentru *Lieduri* (poeme); în 2008, pentru *Pielea îngerului* (poeme), Marele Premiu Național pentru Literatură al Festivalului Internațional „Noaptea de Poezie de la Curtea de Argeș”, (2010). În anul 2004, primește Ordinul Național „Meritul cultural” în grad de Comandor.

Opera (selecție):

Marile Eleusii (poeme, 1971); *Nevăzutele Urse* (poeme, 1975); *Anonimus* (poeme, 1977); *Joia patimilor* (roman, 1981); *Anotimpurile* (poeme, 1987); *Zborul găștei sălbatice* (roman, 1989); *Ferestre* (tablete, 1990); *Lieduri* (1992); *Pielea îngerului*, (poeme, 2007); *E toamnă nebun de frumoasă la Cluj*, (poeme, 2011); *Un înger răstignit pe gură*, (poeme, 2011); *O noapte cât o mie de nopți*, (roman, 2011).

Aprecieri critice:

Eugen Simion: *Horia Bădescu își asumă poezia ființei și a rostirii și o substituie aproape total poeziei existențiale. Poetul, în această accepție, nu are o biografie profană, are doar o biografie mitică. El iese în lume ca să contemple universul, iubește ca să învețe lecția singurătății, vede efemerul și gândește eternitatea.*

MARTIE

1 martie

Ziua Mărțișorului

140 de ani de la constituirea, la Timișoara, a **Reuniunii Române de Lectură**, din inițiativa cărturarului I.E. Tiereanu (01.03.1873)

3 martie

Ziua Mondială a Scriitorului

150 de ani de la moartea poetului român **Iancu VĂCĂRESCU** (1792-03.03.1863)

5 martie

60 de ani de la moartea muzicianului rus **Serghei PROKOFIEV** (23.04.1891-05.03.1953)

8 martie

Ziua Internațională a Femeii

11 martie

Ziua Europeană a Victimelor Terorismului

13 martie

125 de ani de la nașterea istoricului român **Silviu DRAGOMIR** (13.03.1888-23.02.1962)

14 martie

130 de ani de la moartea filosofului, economistului și omului politic **Karl MARX** (05.05.1818-14.03.1883)

17 martie

130 de ani de la nașterea lui **URMUZ (Demetru Demetrescu-Buzău)**, unul dintre cei mai originali reprezentanți ai literaturii române de avangardă (17.03.1883-23.11.1923)

18 martie

155 de ani de la nașterea inginerului german **Rudolf Christian Karl DIESEL**, inventatorul motorului care-i poartă numele (18.03.1858-29.09.1913)

18-23 martie

Săptămâna Francofoniei

19 martie

55 de ani de la crearea **Parlamentului European** ca for consultativ al Uniunii Europene (19.03.1958)

95 de ani de la nașterea poetului, prozatorului și traducătorului român **George CIORĂNESCU** (19.03.1918-06.02.1993)

20 martie

Ziua Internațională a Francofoniei

Ziua Internațională a Teatrului pentru Copii și Tineret

185 de ani de la nașterea dramaturgului norvegian **Henrik IBSEN** (20.03.1828-23.05.1906)

90 de ani de la moartea istoricului român **Dimitrie ONCIUL** (26.10.1856-20.03.1923)

21 martie

Ziua Mondială de Luptă Împotriva Tuturor Formelor de Rasism și Discriminare

Ziua Mondială a Teatrului de Păpuși

Ziua Internațională a Poeziei

Inaugurarea Secției pentru Adolescenți din cadrul Bibliotecii Județene Octavian Goga Cluj

Ioan I. CHINDRIȘ - 75 de ani de la nașterea filologului și istoricului clujean (21.03.1938)

Valentin GHEORGHIU - 85 de ani de la nașterea pianistului și compozitorului român (21.03.1928)

22 martie

Ziua Mondială a Apei

70 de ani de la premiera filmului “*O noapte furtunoasă*”, ecranizarea comediei lui I.L. Caragiale, în regia lui Jean Georgescu (22.03.1943)

25 martie

Ziua Poliției Române

55 de ani de la moartea filologului, filosofului și istoricului clujean **Ștefan BEZDECHI** (24.04.1886-25.03.1958), profesor de limba și literatura greacă la Universitatea din Cluj

26 martie

55 de ani de la moartea psihologului român **Florian ȘTEFĂNESU-GOANGĂ**, membru al Academiei Române (05.04.1881-26.03.1958)

27 martie

Ziua Mondială a Teatrului

95 de ani de la **Unirea Basarabiei cu România** (27.03.1918)

28 martie

125 de ani de la nașterea dramaturgului român **Alexandru KIRIȚESCU** (28.03.1888-09.04.1961)

29 martie

135 de ani de la nașterea poetei și prozatoarei române **Elena FARAGO** (29.03.1878-04.01.1954)

30 martie

160 de ani de la nașterea pictorului olandez **Vincent van GOGH** (30.03.1853-29.07.1890)

85 de ani de la moartea prozatorului, poetului și traducătorului **Ion GORUN** (*Alexandru I. HODOȘ*) (30.12.1863-30.03.1928)

31 martie

Sărbătoarea Învierii Domnului (*Sfintele Paști* în calendarul catolic)

80 de ani de la nașterea poetului român **Nichita STĂNESCU**, membru post-mortem al Academiei Române (31.03.1933-13.12.1983)

PERSONALITATEA LUNII MARTIE

Silviu DRAGOMIR

125 de ani de la naștere

Date biografice: n. 13 martie 1888, Gurasada, jud. Hunedoara – d. 23 februarie 1962, București, înmormântat la Cluj. Istoric, om politic, membru al Academiei Române.

A urmat Facultatea de Teologie din Cernăuți (1909), urmând o specializare la Universitatea din Viena (1909-1911). A realizat cercetări în arhivele din Viena, Karlowitz și Belgrad (1910) și în arhive din Rusia (1910-1911). A fost profesor de istorie bisericească la Seminarul “Andreian” din Sibiu (1911-1919), profesor de istoria popoarelor din sud-estul Europei la Facultatea de Litere și Filosofie, Universitatea din Cluj (1919-1947), ocupând funcția de decan (1925-1926) și prodecan (1926-1927) al acestei facultăți. A condus Seminarul de Studii Sud-Est Europene, revista “Revue de Transylvanie”, înființată în anul 1934 și un colectiv de istorie modernă la Institutul de Istorie și Arheologie din Cluj (1957-1962).

În anul 1922 i s-a decernat Premiul “Năsturel” al Academiei Române. A fost membru corespondent (1916), titular (1928) și președinte (1945-1948) al Secțiunii Istorice a Academiei Române, repus în drepturi ca membru titular al Academiei Române în anul 1990.

Este autor al unor importante lucrări privind istoria Europei de Sud-Est, legăturile dintre Țările Române în epoca medievală, revoluția de la 1848 din Transilvania.

Opera:

Vlahii din Serbia în sec. XII-XV (1922), *Originea coloniilor române din Istria* (1924), *Avram Iancu* (monografie, 1924), *Documente noi privitoare la relațiile Țării Românești cu Sibiul în sec. XV-XVI*, (1926-1927), *Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în sec. XVIII*, 2 vol., (1929-1930), *Les Roumains de Transylvanie à la veille du mouvement de résurrection nationale* (studiu, 1938), *La Transylvanie avant et après l'arbitrage de Vienne* (studiu, 1943), *Studii și documente privitoare la revoluția românilor din Transilvania în anii 1848 – 1849*, vol. I-III, V, (1944 - 1946), *Vlahii din nordul Peninsulei Balcanice în evul mediu* (1959), *Studii privind istoria Revoluției române de la 1848* (a apărut postum în 1989).

Referințe critice:

Francisc Păcurariu: *Activitatea științifică a lui Silviu Dragomir pornește de la ideea fundamentală promovată de marii întemeietori ai istoriografiei românești, de la „adeverința istoriei” invocată de Dimitrie Cantemir, de la „dragostea adevărului” considerată de Petru Maior condiție sine qua non a scrierii istoriei, de la imperativul lui „a scrie numai drept” de care vorbea Gheorghe Șincai, adică de la „veșnicul adevăr” pe care Mihail Kogălniceanu îl fixa ca obiectiv esențial al istoricului...așa cum a spus Ion Bogdan de a căuta „adevărul și numai adevărul”, „adevărul înainte de toate” cum cerea stăruitor Nicolae Iorga.*

APRILIE

1 aprilie

125 de ani de la nașterea filosofului român **Mircea FLORIAN**, membru al Academiei Române (01.04.1888-31.10.1960)

133 de ani de la nașterea poetului, publicistului și omului politic român **Octavian GOGA** (01.04.1881-07.05.1938)

140 de ani de la nașterea compozitorului, pianistului și dirijorului rus **Serghei RAHMANINOV** (01.04.1873-28.03.1943)

2 aprilie

Ziua Mondială a Cărții pentru Copii

3 aprilie

Ziua Jandarmeriei Române

4 aprilie

Ziua Academiei Române

5 aprilie

80 de ani de la nașterea poetului și prozatorului român **Romulus VULPESCU** (05.04.1933-18.09.2012)

70 de ani de la moartea actorului român **Tony (Anton) BULANDRA** (13.03.1881-05.04.1943)

6 aprilie

135 de ani de la moartea lui **Ioan Alexandru LAPEDATU**, poet, prozator și publicist român (06.07.1844-06.04.1878)

7 aprilie

Ziua Mondială a Sănătății

Mircea DANELIUC - 70 de ani de la nașterea regizorului, scenaristului și scriitorului român (07.04.1943)

Gheorghe I. ANGHEL - 75 de ani de la nașterea pictorului clujean (07.04.1938)

8 aprilie

Ziua Internațională a Rromilor

Alexandru D. LUNGU - 85 de ani de la nașterea scriitorului (08.04.1928)

165 de ani de la moartea compozitorului italian **Gaetano DONIZETTI** (29.11.1797-08.04.1848)

11 aprilie

155 de ani de la nașterea scriitorului român **Barbu ȘTEFĂNESCU DELAVRANCEA** (11.04.1858-29.04.1918)

12 aprilie

Ziua Mondială a Aviației și a Cosmonauticii

13 aprilie

Cătălina BUZOIANU - 75 de ani de la nașterea regizoarei de teatru (13.04.1938)

14 aprilie

80 de ani de la promulgarea legii privind crearea **Fundațiilor Culturale Regale ale României** (14.04.1933)

15 aprilie

155 de ani de la nașterea sociologului francez **Émile DURKHEIM** (15.04.1858-15.11.1917)

170 de ani de la nașterea scriitorului american **Henry JAMES** (15.04.1843-28.02.1916)

16 aprilie

80 de ani de la nașterea prozatorului și poetului român **Stelian GRUIA** (16.04.1933-16.10.1996)

185 de ani de la moartea pictorului și gravorului spaniol **Francisco GOYA** (Francisco José de Goya y Lucientes) (30.03.1746-16.04.1828)

18 aprilie

Ziua Internațională pentru Conservarea Monumentelor

20 aprilie

70 de ani de la nașterea istoricului literar **Dan Horia MAZILU** (20.04.1943-16.09.2008)

90 de ani de la nașterea pictorului basarabean **Ilie BOGDESCO** (20.04.1923-30.03.2010)

185 de ani de la nașterea fondatorului Serviciului medical român **Carol DAVILA** (20.04.1828-24.08.1884)

21 aprilie

185 de ani de la nașterea criticului și teoreticianului literar francez **Hippolyte-Adolphe TAINÉ** (21.04.1828-05.03.1893)

22 aprilie

Ziua Mondială a Pământului

23-24 aprilie

Atelier județean de diseminare a experienței Centrului de excelență pentru adolescenți al Bibliotecii Județene Octavian Goga Cluj

23 aprilie

Ziua Mondială a Cărții și a Dreptului de Autor

Ziua Bibliotecarului Român

155 de ani de la nașterea fizicianului german **Max Karl Ernst Ludwig PLANCK** (23.04.1858-04.10.1947). Premiul Nobel în 1918

24 aprilie

60 de ani de la moartea istoricului român **Gheorghe I. BRĂTIANU** (03.02.1898-27.04.1953)

25 aprilie

55 de ani de la moartea pictorului și graficianului român **Iosif ISER** (21.05.1881-25.04.1958)

26 aprilie

Ziua Mondială a Proprietății Intelectuale

50 de ani de la moartea poetului și prozatorului român **Vasile VOICULESCU** (27.11.1884-26.04.1963)

28 aprilie

Ziua Mondială a Orașelor Înfrățite

29 aprilie

Ziua Mondială a Dansului

Ziua Națională a Veteranilor de Război

145 de ani la înființarea, la București, a **Societății Filarmonice Române** (astăzi, **Filarmonica „George Enescu”**, din 1955) (29.04.1868)

30 aprilie

130 de ani de la nașterea scriitorului ceh **Jaroslav HAŠEK** (30.04.1883-03.01.1923)

80 de ani de la moartea scriitoarei franceze de origine română **Anne-Elisabeth de NOAILLES** (născută Brâncoveanu), contesă De Mathieu, membru de onoare al Academiei Române (15.11.1876-30.04.1933)

130 de ani de la moartea pictorului francez **Édouard MANET** (23.01.1832-30.04.1883)

PERSONALITATEA LUNII APRILIE

Romulus VULPESCU

80 de ani de la naștere

Date biografice: n. 05.04.1933, Oradea - d. 18 septembrie 2012, București. Poet, prozator, traducător, editor, publicist și politician român.

A urmat, la București, școala primară, liceele „Sf. Andrei” (1939-1948) și „Gh. Șincai” (1948-1951), unde a frecventat clasele X-XI la seral, în paralel cu o școală profesională (1950-1951). S-a înscris apoi la Facultatea de Filologie, Secția Limba și Literatura Română, a Universității din București, pe care a absolvit-o în 1955.

După absolvire, a lucrat ca redactor la Editura de Stat pentru Literatură și Artă (1955-1960), la Editura pentru Literatură Universală (1961-1964), la revista „Luceafărul” (1964-1965), ca secretar literar și director adjunct la Teatrul „Barbu Delavrancea” (1967-1969), muzeolog la Muzeul Literaturii Române și în redacția „Manuscriptum” (1970-1973), secretar la Uniunea Scriitorilor din România (1973-1989), director al Teatrului Mic (1990-1991) din capitală.

A tradus din opere clasice - Francois Villon (*Opurile magistrului*), Francois Rabelais (*Gargantua*), Dante Alighieri (*Vita Nuova*).

A fost senator din partea Frontului Salvării Naționale în legislatura 1990-1992; membru în grupurile de prietenie cu statul Israel, Franța și Ungaria; membru în Consiliul Național al Audiovizualului între 1994 și 1998.

A fost membru al Partidului România Mare.

Laureat al Premiilor Fundației „România Mare” pe anul 1990.

Opera:

Poezii (1965); *Proză - Exerciții de stil* (proză și teatru, 1967); *Romulus Vulpescu și alte poezii* (1970); *Procesul Caragiale-Caion* (teatru-document, 1973); *Arte & meserie* (poeme, 1979); *Armura noastră - cartea* (30 de poezii scrise și rostite de autor) (disc, 1986); *Versuri* (1948-1993); *Hîncu - ba!* (polemici, 2002); *Vraiștea* (poeme, 2004); *Vechituri & novitale* (2005, ediția a doua, 2007).

Aprecieri critice:

Nichita Stănescu: *R.V. este unul dintre foarte rarii scriitori care sunt în același timp și propriul lor personaj. R.V. este invenția lui R.V., așa cum Don Quijote este invenția lui Cervantes... Ceea ce frapează peste tot cu constanță e suavitatea vehementă, puritatea groasă, angelismul exprimat cu brutalitate al unei structuri rimbaldiene... întotdeauna delicat, strigătul este acela al sensibilității acute, convertită în parable, în pilde, în aluzii și uneori în mituri... Fantezia cultivată a scriitorului preferă grotescul gigantic și absurdul cazuistic, umorul negru traversat nu o dată de melancolie.*

MAI

1 mai

Ziua Internațională a Solidarității Oamenilor Muncii

Miron SCOROBETE - 80 de ani de la nașterea prozatorului român (01.05.1933)

Ion IANOȘI - 85 de ani de la nașterea criticului literar și eseistului român (01.05.1928)

2 mai

Ziua Națională a Tineretului

3 mai

Ziua Internațională a Libertății Presei

4 mai

Leon BACONSKI - 85 de ani de la nașterea criticului român (04.05.1928)

5 mai

Ziua Mondială a Râsului

Ziua Națională a Mamei

Sărbătoarea Învierii Domnului (Sfintele Paști în calendarul ortodox)

200 de ani de la nașterea filozofului, scriitorului și teologului danez **Søren KIERKEGAARD** (05.05.1813-11.11.1855)

65 de ani de la moartea lingvistului și filologului român **Sextil PUȘCARIU** (04.01.1877-05.05.1948)

6 mai

70 de ani de la nașterea criticului român **Laurențiu ULICI** (06.05.1943-16.11.2000)

255 de ani de la nașterea lui **Maximilien ROBESPIERRE**, conducător al revoluției burgheze franceze din 1789 (06.05.1758-28.07.1794)

7 mai

80 de ani de la nașterea actriței de teatru și film **Silvia POPOVICI** (07.05.1933-16.09.1993)

180 de ani de la nașterea lui **Johannes BRAHMS**, compozitor, pianist și dirijor german (07.05.1833-03.04.1897)

75 de ani de la moartea poetului, publicistului și omului politic român **Octavian GOGA** (01.04.1881-07.05.1938)

8 mai

Ziua Mondială a Crucii Roșii

9 - 10 mai

Concurs dedicat *Zilei Europei* (organizator: Biblioteca Județeană *Octavian Goga* Cluj)

9 mai

Ziua Europei

Ziua Europeană a Operei

Ziua Victoriei și a Comemorării Eroilor Căzuți pentru Independența Patriei

130 de ani de la nașterea filosofului **José ORTEGA y GASSET** (09.05.1883-18.10.1955)

12 mai

Ziua Națională a Tatălui

80 de ani de la moartea scriitorului român **Jean BART (Eugeniu Botez)** (28.11.1874-12.05.1933)

15 mai

Ziua Internațională a Familiei

Ziua Latinității

80 de ani de la nașterea regizorului român **Andrei BLAIER** (15.05.1933-01.12.2011)

175 de ani de la nașterea pictorului și desenatorului român **Nicolae GRIGORESCU** (15.05.1838-21.07.1907)

17 mai

Ziua Mondială a Telecomunicațiilor și a Societății Informaționale

18 mai

Ziua Internațională a Muzeelor

19 mai

Coborârea Sfântului Spirit (Rusaliile în calendarul catolic)

21 mai

Ziua Mondială a Diversității Culturale pentru Dialog și Dezvoltare

Horia ZILIERU - 80 de ani de la nașterea scriitorului român (21.05.1933)

22-23 mai

Atelier Național de diseminare a experienței *Centrului de excelență pentru adolescenți* al Bibliotecii Județene *Octavian Goga* Cluj

22 mai

200 de ani de la nașterea compozitorului german **Richard WAGNER** (22.05.1813-13.02.1883)

24 mai

Ziua Europeană a Parcurilor

90 de ani de la nașterea lui **Ion CARAION** (Stelian Diaconescu), poet, eseist și traducător român (24.05.1923-21.07.1986)

90 de ani de la nașterea poetului și criticului literar român **Victor FELEA** (24.05.1923-28.03.1993)

25 mai

Eugen SIMION - 80 de ani de la nașterea criticului și academicianului român (25.05.1933)

28 mai

Ziua Mondială a Jocului

50 de ani de la moartea scriitorului clujean **Ion AGÂRBICEANU** (12.09.1882-28.05.1963)

31 mai

Ziua internațională împotriva fumatului

PERSONALITATEA LUNII MAI

Eugen SIMION

80 de ani de la naștere

Date biografice: (n. 25 mai 1933, Chiojdeanca, Prahova). Critic și istoric literar, editor, eseist, profesor universitar român, academician român.

A urmat Liceul „Sfinții Petru și Pavel” din Ploiești. A absolvit Facultatea de Litere a Universității din București în 1957. Devine doctor în științe filologice în 1969. Activitate profesională: cercetător la Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu” al Academiei Române (1957-1962), redactor al “Gazetei literare” (1962-1968), lector universitar la Catedra de Istoria literaturii române, Facultatea de Litere, Universitatea București (1964-1971), lector invitat de limba română la Universitatea Sorbonne (Paris - IV) (1970-1973), conferențiar universitar (1971-1990), apoi profesor universitar al Facultății de Litere, Universitatea din București (1990-2006), director general al Institutului de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu” din București (din 2006).

Devine membru al Academiei Române în 1993, iar, în perioada 1998-2006, este ales Președinte al Academiei Române. În prezent, este președintele Secției de Filologie și Literatură a Academiei Române. Este membru al Uniunii Scriitorilor din România, membru de onoare al Academiei de Științe a Moldovei. A publicat peste 3.000 studii și articole în reviste de specialitate. Este coordonatorul *Dicționarului general al literaturii române*, vol. I-VII, 2004-2009.

I-a fost decernat titlul de Doctor Honoris Causa al universităților din Iași, Galați, Târgoviște, Arad și Bacău. I-a fost acordat de cinci ori Premiul Uniunii Scriitorilor din România și Premiul Academiei Române în 1977.

Opera:

Proza lui Eminescu (1964); *Orientări în literatura contemporană* (1965); *Eugen Lovinescu, scepticul mântuit* (1971, ediția a doua, 1994); *Scriitori români de azi*, I, (1974, ediția a doua, 1978); *Scriitori români de azi*, II, (1977); *Timpul trăirii, timpul mărturisirii. Jurnal parizian* (1977, a doua ediție, 1979, a treia ediție, 1986); *Dimineața poezilor* (1980, a doua ediție, 1995, a treia ediție, 1998); *Întoarcerea autorului* (1981, a doua ediție, 1993); *Scriitori români de azi*, III (1983); *Sfidarea retoricii* (1986); *Scriitori români de azi*, IV (1989); *Moartea lui Mercurio* (1993); *Limba maternă și limba poeziei – Cazul Christian W. Schenk* (1993); *Convorbiri cu Petru Dumitriu* (1994); *Mircea Eliade, un spirit al amplitudinii* (1995); *Fragmente critice*, I-IV (1997-2000); *Ficțiunea jurnalului intim* (2002).

Aprecieri critice:

Alex. Ștefănescu: [...] *Eugen Simion are distincția unui țaran îndelung finisat de cultură. Părul alb-mătășos, fizionomia spiritualizată elegant, fără acea paloare bolnăvicioasă a intelectualilor care au copilărit în spații închise, gesticulația delicată și totuși hotărâtă, de dirijor al propriilor fraze, ca și aptitudinea de a instaura prin simpla prezență o atmosferă solemnă ne fac să ne amintim ce fastă a fost întotdeauna, în cultura română, combinația dintre originea țărănească și pregătirea intelectuală.*

IUNIE

1 iunie

Ziua Internațională a Copilului
Concursul de desene „Eroii cărților citite”, ediția XLII-a

5 iunie

Ziua Internațională a Protecției Naturii și a Mediului Înconjurător
Ziua Învățătorului

6 iunie

65 de ani de la moartea inventatorului francez **Louis-Jean LUMIÈRE** (aparatură de proiecție cinematografică) (05.10.1864-06.06.1948)

8 iunie

Ziua Mondială a Océanelor

10 iunie

160 de ani de la nașterea scriitorului, etnografului și folcloristului român **Ion POP-RETEGANUL** (10.06.1853-03.04.1905)

11 iunie

130 de ani de la nașterea folcloristului și scriitorului **Tudor PAMFILE** (11.06.1883-21.10.1921)

13 iunie

Sărbătoarea Înălțării Domnului Isus Hristos
Ziua Eroilor Neamului

14 iunie

130 de ani de la nașterea dramaturgului român **G. CIPRIAN (Gheorghe Constantin-Constantinescu)** (7/14.06.1883-08.05.1968)

15 iunie

170 de ani de la nașterea compozitorului, pianistului și dirijorului norvegian **Edvard GRIEG** (15.06.1843-04.09.1907)

124 de ani de la moartea marelui poet **Mihai EMINESCU** (15.01.1850-15.06.1889)

17 iunie

Ziua Aviației Române

125 de ani de la nașterea medicului, prozatorului și dramaturgului **Victor PAPILIAN** (17.06.1888-15.08.1956)

18 iunie

PUSKAS Sandor - 85 de ani de la nașterea sculptorului clujean (18.06.1928)

85 de ani de la moartea exploratorului norvegian **Roald AMUNDSEN** (16.07.1872-18.06.1928)

20 iunie

100 de ani de la nașterea lui **Aurel BARANGA**, dramaturg, poet și ziarist român (20.06.1913-10.06.1979)

21 iunie

Ziua Muzicii Europene

Andrei ȘERBAN - 70 de ani de la nașterea regizorului român (21.06.1943)

140 de ani de la nașterea istoricului român **Alexandru IONESCU-SADI** (21.06.1873-20.09.1926)

165 de ani de la apariția poeziei „*Un răsunet*” de Andrei Mureșanu, azi imnul național al României (21.06.1848)

23 iunie

Pogorârea Sfântului Duh (Rusaliile în calendarul ortodox)

25 iunie

Șerban PAPACOSTEA - 85 de ani de la nașterea istoricului și profesorului român,
membru corespondent al Academiei Române (25.06.1928)

26 iunie

Ziua Internațională contra Abuzului de Droguri și Traficului Ilicit

Ziua Internațională pentru Susținerea Victimelor Torturii

Ziua Drapelului Național al României

28 iunie

Paul URMUZESCU - 85 de ani de la nașterea compozitorului român (28.06.1928)

PERSONALITATEA LUNII IUNIE

Victor PAPILIAN 125 de ani de la naștere

Date biografice: n. 17 iunie 1888, Galați - d. 15 august 1956, Cluj-Napoca. Medic, scriitor și profesor universitar român.

Victor Papilian și-a început studiile secundare la Turnu-Severin, le-a continuat la Craiova și apoi la Liceul "Sf. Sava" din București (1907). Aici a urmat Conservatorul de Muzică și, după absolvire, a fost angajat ca violonist în Orchestra Ministerului Instrucțiunii Publice și Cultelor. Între 1907 și 1916, a urmat cursurile Facultății de Medicină din București, unde a obținut doctoratul (1962). În 1915 era președintele Societății Studenților în Medicină din București. Între 1916 și 1918 a fost înrolat ca medic în război. După terminarea acestuia a fost numit director al Institutului de Anatomie Descriptivă și Topografică al Facultății de Medicină din cadrul Universității Daciei Superioare (1923-1947). A fost decan (1930-1931, 1940-1944) și prodecan (1931-1932) la Facultatea de Medicină din Cluj, membru al Societății de Biologie și a Societății de Antropologie din Cluj. A fost Președintele Consiliului de Administrație (1933-1936) și director (1934) al Operei Române din Cluj și al Teatrului Național din Cluj (1936-1940). A fost editor al revistelor "Clujul medical" (1920) și "Darul vremii" (1930). Membru fondator al Societății de Antropologie din România, al Societății Scriitorilor Români din Ardeal (1936). După 1946 a fost arestat de mai multe ori și închis la Văcărești, iar în 1947 - pensionat forțat.

Opera (selecție):

Citoarhitectura scoarței lobului frontal (teză, 1962), *Tratat elementar de anatomie descriptivă și topografică* (1923), *Cercetări antropologice asupra morților dintre Arieșe* (1941), *Manual practic de disecție*, 2 vol. (1920-1921), *Embriologie* (1946), *Anatomia Omului* (1974), *Tratat elementar de histologie* (1977-1978). Debut literar în 1924 și debut editorial cu volumul de nuvele *Generalul Frangulea* (1925). Alte lucrări: *Ne leagă pământul* (1926), *Celui ce n-are i se va lua* (1927), *Sufletul lui Faust* (1928), *Un optimist incorigibil* (1930), *În credința celor șapte sfeșnice* (1933), *Cerurile spun* (1933), *Nocturnă* (1934), *Alt glas* (1936), *Fără limită* (1937), *De dincolo de râu* (1938), *Vecinul* (1939), *A trecut...* (1939), *Cu steagul înfășurat. Amintiri de la evacuarea Clujului* (1941), *Manechinul lui Igor și alte povestiri de iubire* (1943), *Teatru* (I și II, 1945, 1975), *Nuvele oltenești* (1946), *Amintiri din teatru* (I și II, 1968, 1988), *Gelozia* (1967), *Cearta oltenească* (1973), trilogia *Chinuiții nemuririi: Marius Leluț* (1976), *Gaby Leonin* (1981), *Manoil* (1986), *Bogdan infidelul* (1982, 1997), *Coana Truda* (roman, 1988), *Nuvele bărbieresti* (1988), *Lacrima* (1988), *Povestiri fantastice* (1994), *Decameronul românesc* (1996), *Legendă și hrisov* (2007).

Aprecieri critice:

Petre Neagoș: *Personalitate deosebit de complexă, veșnic în căutare și frământări, permanent neliniștit și în goană după acumulări și cunoașteri, anatomistul a fost posesorul nu al unui „cord anatomic”, ci al unei inimi, în ale cărei ascunzișuri a acumulat depuneri de mari valori spirituale, pe care însă nu le-a păstrat pentru sine.*

IULIE

1 iulie

135 de ani de la recunoașterea internațională a **Independenței de Stat a României** la Congresul de pace de la Berlin (19.06/01.07.1878)

3 iulie

130 de ani de la nașterea scriitorului ceh **Franz KAFKA** (03.07.1883-03.06.1924)
185 de ani de la moartea poetului și traducătorului român **Ioan CANTACUZINO** (20.01.1757-03.07.1828)

4 iulie

Ziua Națională a Statelor Unite ale Americii
Ziua Crucii Roșii Române

90 de ani de la nașterea prozatorului român **Haralamb ZINCĂ** (04.07.1923-28.12.2008)

7 iulie

90 de ani de la nașterea arhitectului, actorului, regizorului și scenografului de teatru și film, membru corespondent al Academiei Române **Liviu CIULEI** (07.07.1923-25.10.2011)

6 iulie

Constantin BĂLĂCEANU-STOLNICI - 90 de ani de la nașterea medicului și omului de cultură român, membru de onoare al Academiei Române (06.07.1923)

10 iulie

140 de ani de la nașterea geologului și paleontologului român **Ion Th. SIMIONESCU**, președinte al Academiei Române (1942-1944) (10.07.1873-07.01.1944)

11 iulie

Ziua Mondială a Populației

12 iulie

Radu F. ALEXANDRU - 70 de ani de la nașterea prozatorului și dramaturgului român (12.07.1943)

80 de ani de la nașterea scriitorului român **Alexandru IVASIUC** (12.07.1933-04.03.1977)

13 iulie

85 de ani de la nașterea scriitorului român **Ștefan BERCIU** (13.07.1928-13.01.2000)

14 iulie

Ziua Națională a Franței

16 iulie

70 de ani de la moartea criticului și istoricului literar român **Eugen LOVINESCU** (31.10.1881-16.07.1943)

17 iulie

90 de ani de la moartea publicistului și omului politic român **Theodor I. ROSETTI**, membru de onoare al Academiei Române (04.05.1837-17.07.1923)

18 iulie

Evgheni EVTUȘENKO - 80 de ani de la nașterea poetului, prozatorului, criticului, publicistului și regizorului de film rus (18.07.1933)

75 de ani de la moartea **reginei MARIA** (Maria Alexandra Victoria de Saxa-Coburg), soția lui Ferdinand I, regele României (1914-1927) (29.10.1875-18.07.1938)

19 iulie

70 de ani de la nașterea scriitoarei române **Maria Luiza CRISTESCU** (19.07.1943-14.06.2002)

90 de ani de la nașterea scriitorului român **Constantin ȚOIU** (19.07.1923-04.10.2012)

20 iulie

70 de ani de la nașterea poetului român **Adrian PĂUNESCU** (20.07.1943-05.11.2010)

100 de ani de la nașterea ilustrului medic clujean **Crișan MIRCIOIU** (20.07.1913-17.05.2009)

21 iulie

Aurel SASU - 70 de ani de la nașterea criticului și istoricului literar român (21.07.1943)

29 iulie

Ziua Imnului Național al României

PERSONALITATEA LUNII IULIE

Crișan Mircioiu
100 de ani de la naștere

Date biografice: n. 20.07.1913, Câmpina, județul Prahova – d. 17.05.2009, Cluj-Napoca. Ilustru medic chirurg, pedagog și om de cultură clujean.

Prof. univ. dr. doc. Crișan Mircioiu urmează cursurile Liceului “N. Grigorescu” din orașul natal (bacalaureatul la Ploiești, 1930), apoi ale Facultății de Medicină și Farmacie din Cluj (1930-1936). În 1963 obține titlul de doctor în medicină și chirurgie generală, iar în 1973 pe cel de doctor docent. După parcurgerea diverselor grade profesionale, în 1970 devine profesor universitar, iar între 1873-1978 șef de catedră și Șef al Clinicii Chirurgie I. Grație unei bogate activități profesionale, prof. Mircioiu este ales Membru al Uniunii Medicale Balcanice și al Societății Internaționale de Chirurgie. În 1991, se numără printre membrii fondatori ai Societății Medicilor Scriitori și Publiciști. Contribuie și la înființarea Societății ASTRA, Despărțământul Cluj, a Societății Vatra Românească și activează în Societatea Cultural Patriotică “Avram Iancu”.

În 1994, i se conferă titlul de Cetățean de Onoare al municipiului Cluj-Napoca. Din 1976, prof. Mircioiu conduce, în calitate de rector, Universitatea Populară clujeană, al cărei membru fondator este (1963). Prof. Mircioiu a fost veteran de război, pentru meritele și curajul dovedite pe front primind ordine și medalii ale Armatei Române. Prof. Mircioiu a fost ginerele lui Onisifor Ghibu, iar naș de cununie i-a fost Octavian Goga.

Opera (selecție):

În colaborare: *Calculoza vezicală* (teză, 1963), *Contribuții clinice și experimentale la studiul ulcerului peptic post-operator* (teză, 1973), *Curs de Chirurgie Generală*, 3 vol (1950-1951, 1953), *Curs de Patologie Chirurgicală*, 2 vol. (1985-1986), *Manual Unic de Chirurgie*, 5 vol. (vol. II și III, 1955), *Nou Tratat de Patologie Chirurgicală – vol. IV, Patologia Glandei Mamare* (1975), *Tratat de Patologie Chirurgicală, Progrese în Chirurgie* (1986), *Miniaturi și poezie – Picu Pătruț* (studiu introductiv, 1972).

Volume proprii: *Cancerul Glandei Mamare* (1978), *Albert Schweitzer* (monografie, 1983), *Omagiu Iuliu Hațieganu* (1985), *Omagiu Victor Papilian. 100 de ani de la nașterea lui* (1988), *Onisifor Ghibu la a 20-a aniversare a Universității Daciei Superioare* (2001), *Theodor Billroth și chirurgie* (2002), *Școala clujeană de chirurgie* (2002).

Aprecieri critice:

Florea Marin: *Profesorul Crișan Mircioiu, cel pe drept cuvânt numit „Patriarhul medicinei clujene”, a iubit frumosul în medicină, muzică, literatură, artă, a prețuit oamenii, s-a apropiat de ei cu multă căldură și i-a ajutat. A menținut o punte de legătură între generațiile succesive din medicina clujeană și a prețuit și iubit oamenii talentați din medicină, dar și din alte domenii de activitate.*

AUGUST

1 august

130 de ani de la nașterea publicistului și omului politic basarabean **Pantelimon HALIPPA** (01.08.1883-30.04.1979)

6 august

Ziua Mondială a Luptei pentru Interzicerea Armei Nucleare - Ziua HIROSHIMEI
145 de ani de la nașterea poetului, dramaturgului, omului politic și diplomatului francez **Paul CLAUDEL** (06.08.1868-23.02.1955)

7 august

165 de ani de la moartea chimistului suedez **Jons Jakob BERZELIUS**, unul dintre fondatorii chimiei moderne (20.08.1779-07.08.1848)

11 august

Gheorghe STĂNESCU - 85 de ani de la nașterea sculptorului român (11.08.1928)

12 august

Ziua Internațională a Tineretului
80 de ani de la moartea lingvistului și filologului român **Alexandru PHILIPPIDE**, membru titular al Academiei Române (01.05.1859-12.08.1933)

15 august

Sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului (Sfânta Maria)
Ziua Marinei Române

16 august

190 de ani de la nașterea publicistului român **Alexandru HURMUZACHI**, membru fondator al Societății Academice Române. (16.08.1823-20.03.1871)

18 august

Roman POLANSKI - 80 de ani de la nașterea actorului și regizorului polonez (18.08.1933)

19 august

185 de ani de la nașterea omului politic român **Ioan RAȚIU** (19.08.1828-04.12.1902)

23 august

Ziua Europeană de Comemorare a Victimelor Nazismului și Stalinismului

25 august

140 de ani de la nașterea actriței române **Lucia STURDZA-BULANDRA** (25.08.1873-19.09.1961)

27 august

Sărbătoarea Națională a Republicii Moldova. Ziua Independenței
Mircea BRAGA - 75 de ani de la nașterea omului de cultură român (27.08.1938)
85 de ani de la nașterea criticului literar și scriitorului român **Mircea ZACIU** (27.08.1928-21.03.2000)

PERSONALITATEA LUNII AUGUST

Mircea ZACIU

85 de ani de la naștere

Date biografice: (n. 27.08.1928, Oradea - d. 21.03.2000, Cluj-Napoca). Critic și istoric literar român.

Urmează școala primară la Satu Mare (1935-1939) și, tot acolo, prima clasă la Liceul "M. Eminescu". După Diktatul de la Viena, când familia se refugiază la Arad, își continuă studiile la Liceul "Moise Nicoara" din localitate (clasele II-VI), apoi la Oradea, la Liceul "Em. Gojdu" (clasele VI-VIII și bacalaureatul). A absolvit Facultatea de Litere a Universității din Cluj (1947-1952) (doctorat în Filologie română, 1967). Paralel, a urmat studii de drept (întrerupte).

Activitate profesională: preparator la Catedra de literatură română a Facultății de Filologie din Cluj; asistent (1952), lector (1952-1962), conferențiar (1962-1972), profesor titular (1972-1990) și profesor consultant (din 1990; în 1997 renunță la această calitate). A fost decan al acestei facultăți (1962-1966) și lector de limba română la Universitățile din Köln, Bonn și Aachen (1967-1970). A fost membru al Uniunii Scriitorilor (din 1956), din al cărui Consiliu de Conducere a făcut parte timp de trei legislaturi; membru în Comitetul Director al Uniunii Scriitorilor între anii 1990 și 1995. Este director de onoare al revistei "Vatra" din Târgu-Mureș. Este membru de onoare al Academiei Române (1997). A coordonat **Dicționarul scriitorilor români**, alături de Marian Papahagi și Aurel Sasu.

I-au fost acordate: premiul Academiei Române pentru istorie literară (1975); premiul Asociației Scriitorilor din Cluj (1970); premiul Uniunii Scriitorilor pentru critică literară (1976; 1981); premiul "Octav Șuluțiu" al revistei "Familia" (1992); premiul Uniunii Scriitorilor pentru memorialistică (1993).

Opera (selectiv):

Amiaza unei revoluții (1954); *Ion Agârbiceanu* (1955); *Unde sfârșește pustiul* (1956); *Începutul sfârșitului* (1956); *Masca geniului* (1967); *Glose* (1970); *Colaje* (1972); *Ordinea și aventura* (1973); *Bivouac* (1974); *Lecturi și zile* (1975); *Alte lecturi și alte zile* (1976); *Teritorii* (1976); *Lancea lui Ahile* (1980); *Cu cărțile pe masă* (1981); *Ceasuri de seară cu Ion Agârbiceanu* (1982); *Viaticum* (1983), *Jurnal*, I-IV (1993-1998), *Liviu Rebreanu după un veac* (1985); *Clasici și contemporani* (1994); *Scrisori nimănui* (1996); *Ca o imensă scenă, Transilvania* (1996).

Aprecieri critice:

Mircea Iorgulescu: *Să fie o întâmplare că pentru Mircea Zăciu literatura înseamnă în primul rând memorie, cu alte cuvinte lupta împotriva timpului și a "vicleniilor" lui, înseamnă neconținută strădanie a unui popor de a birui efemerul și de a clădi în singura materie durabilă, aceea a spiritului? El nu este un critic dublat de un istoric literar (sau un istoric literar dublat de un critic al actualității), în scrisul său cele două direcții atât de frecvent înțelese ca divergențe fac mereu una, sunt permanent contopite într-un demers unitar.*

SEPTEMBRIE

1–5 septembrie

Zilele Bibliotecii Transilvania din Chișinău

3 septembrie

Ion DRUȚĂ - 85 de ani de la nașterea scriitorului și publicistului moldovean, membru titular al Academiei de Științe a Republicii Moldova, membru de onoare al Academiei Române (03.09.1928)

130 de ani de la moartea romancierului și dramaturgului rus **Ivan Sergheevici TURGHENIEV** (09.11.1818-03.09.1883)

5 septembrie

155 de ani de la nașterea scriitorului român **Alexandru VLAHUȚĂ** (05.09.1858-19.11.1919)

8 septembrie

Ziua Internațională a Alfabetizării

140 de ani de la nașterea scriitorului francez **Alfred JARRY** (08.09.1873-01.11.1907)

9 septembrie

185 de ani de la nașterea scriitorului rus **Lev Nikolaevici TOLSTOI** (09.09.1828 – 20.10.1910)

13 septembrie

100 de ani de la moartea lui **Aurel VLAICU**, inventator, pilot și inginer-constructor de avioane român, membru post-mortem al Academiei Române (06/19.11.1882-13.09.1913)

14 septembrie

75 de ani de la nașterea artistului plastic român **Horia BERNEA**, creatorul și directorul Muzeului Țăranului Român (1990-2000) (14.09.1938-04.12.2000)

160 de ani de la nașterea istoricului și prozatorului român **Radu ROSETTI** (14.09.1853-12.02.1926)

15 septembrie

Ziua Internațională a Democrației

17 septembrie

190 de ani de la moartea cărturarului român **Gheorghe LAZĂR** (05.06.1779-17.09.1823)

20 septembrie

150 de ani de la moartea filologului și scriitorului german **Jakob GRIMM** (04.01.1785-20.09.1863)

21 septembrie

Ziua Internațională a Păcii

22 septembrie

Augustin BUZURA - 75 de ani de la nașterea medicului și scriitorului român, membru al Academiei Române (22.09.1938)

55 de ani de la premiera, pe scena Operei Române din București a tragediei „*Oedipe*” de George Enescu (22.09.1958)

23-27 septembrie

Zilele Bibliotecilor de Cartier

26 septembrie

Anul Editorial Clujean 2012

125 de ani de la nașterea poetului și dramaturgului britanic **Thomas Stearns ELIOT**, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în 1948 (26.09.1888-04.01.1965)

29 septembrie

125 de ani de la nașterea lingvistului și filologului român **Iorgu IORDAN**, membru de onoare al Societății Academice Române (29.09.1888-20.09.1986)

30 septembrie

Elie WIESEL - 85 de ani de la nașterea scriitorului și filosofului evreu de origine română, laureat al Premiului Nobel pentru Pace în 1986 (30.09.1928)

PERSONALITATEA LUNII SEPTEMBRIE

Aurel VLAICU

100 de ani de la moarte

Date biografice: n. 06/19.11.1882, Bințiți, lângă Orăștie, județul Hunedoara - d. 13.09.1913, Bănești, lângă Câmpina. Inventator, pilot și inginer-constructor de avioane român, membru post-mortem al Academiei Române, pionier al aviației române și mondiale.

Aurel Vlaicu urmează cursurile Colegiului Reformat al Liceului Calvin din Orăștie (care, din 1919, îi poartă numele), luându-și bacalaureatul la Liceul de Stat din Sibiu în 1902. Își continuă studiile de inginer (din 1907) la Facultatea de Mecanică a Școlii Politehnice din Budapesta, apoi ale prestigioasei Ludwig-Maximilians-Universität München din Germania. Se înrolează ca voluntar în marină, apoi lucrează ca inginer la Fabrica de Automobile Opel în Rüsselsheim. În 1908 se întoarce la Bințiți unde construiește un planor cu care efectuează o serie de zboruri în 1909. În toamna lui 1909 se mută la București, unde face câteva demonstrații cu prototipul avionului său. Sprijinit de Casa Regală și de Armata Română, Vlaicu realizează, la atelierele de la Arsenalul Armatei, primul avion construit pe teritoriul românesc - *Vlaicu I*. Avionul zboară fără modificări (lucru unic pentru începuturile aviației mondiale) în 17 iunie 1910, deasupra Câmpului Cotroceni. Vlaicu își înregistrează Brevetul nr. 2258 pentru așa-numita "Mașină de zburat cu corp în urmă de săgeată".

În anul 1911 construiește un al doilea avion, *Vlaicu II*, cu care, în 1912, câștigă cinci premii memorabile (1 premiu I și 4 premii II) la mitingul aerian de la Aspern (Austria, 23 și 30 iunie 1912). La acest concurs au participat 42 de piloți din 7 țări, dintre care 17 din Austro-Ungaria, 7 germani, 12 francezi (printre care și Roland Garros, cel mai renumit pilot al vremii), un rus, un belgian și un persan.

În anul 1913, compania engleză Marconi, îi comandă lui Aurel Vlaicu proiectarea și construirea unui avion metalic cu două locuri. În doar câteva luni, inginerul român termină avionul - *Vlaicu III*, primul avion funcțional din lume construit integral din metal.

La 13 septembrie 1913, în timpul unei încercări de a traversa Munții Carpați cu avionul său *Vlaicu II*, se prăbușește în apropiere de Câmpina, se pare, din cauza unui atac de cord.

În anul următor, prietenii săi Magnani și Silișteanu finalizează construcția avionului *Vlaicu III* și, cu ajutorul pilotului Petre Macavei, efectuează câteva zboruri scurte. Autoritățile vremii interzic continuarea încercărilor, iar în toamna anului 1916, avionul este expedit la Berlin. Avionul a fost văzut ultima dată în anul 1940.

Aprecieri critice:

Neue Freie Presse, despre zborurile lui Vlaicu: *Minunate și curajoase zboruri a executat românul Aurel Vlaicu, pe un aeroplan original, construit chiar de zburător, cu două elici, între care șade aviatorul. De câte ori se răsucea (vira) mașina aceasta în loc, de părea că vine peste cap, lumea răsplatea pe român cu ovații furtunoase, aclamându-l cu entuziasm de neînchipuit.*

OCTOMBRIE

1 octombrie

Ziua Mondială a Arhitecturii
Ziua Internațională a Muzicii
Ziua Internațională a Oamenilor în Vârstă

2 octombrie

Ziua Internațională a Nonviolenței

4 octombrie

140 de ani de la nașterea matematicianului român **Gheorghe ȚIȚEICA** (04.10.1873-04.02.1939)

160 de ani de la nașterea scriitorului spaniol **Armando Palacio VALDÉS** (04.10.1853-03.02.1938)

5 octombrie

Ziua Mondială a Educatorului

300 de ani de la nașterea scriitorului și filosofului francez **Denis DIDEROT** (05.10.1713-31.07.1784)

8 octombrie

Ziua Europeană a Părinților

9 octombrie

Ziua Internațională a Poștei

Ziua Națională de Comemorare a Holocaustului

Marius PORUMB - 70 de ani de la nașterea istoricului de artă român, originar din Basarabia, membru corespondent al Academiei Române (09.10.1943)

10 octombrie

200 de ani de la nașterea muzicianului italian **Giuseppe VERDI** (10.10.1813-27.01.1901)

11 octombrie

150 de ani de la moartea poetului și ziaristului român **Andrei MUREȘIANU** (16.11.1816-12.10.1863)

14 octombrie

65 de ani de la nașterea criticului și istoricului literar român **Marian PAPAHAĞI** (14.10.1948-18.01.1999)

160 de ani de la nașterea lui **Ciprian PORUMBESCU**, violonist, pianist, dirijor de cor, cântăreț și compozitor român (14.10.1853-06.06.1883)

15 octombrie

Ziua Internațională a Nevăzătorilor - Ziua bastonului alb

16 octombrie

125 de ani de la nașterea scriitorului american **Eugene O'NEILL**, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în 1936 (16.10.1888-27.11.1953)

20 octombrie

Ion BĂLU - 80 de ani de la nașterea criticului și istoricului literar român (20.10.1933)

Pompiliu MARCEA - 85 de ani de la nașterea lingvistului român (20.10.1928-27.03.1985)

21 octombrie

Mihai GAFIȚA - 90 de ani de la nașterea istoricului și criticului literar român (21.10.1923-04.03.1977)

24 octombrie

Ziua Internațională a O.N.U.

Ziua Internațională a Dezvoltării Informaționale

25 octombrie

Ziua Forțelor Armate Române

175 de ani de la nașterea compozitorului francez **Georges BIZET** (25.10.1838-03.06.1875)

29 octombrie

Ziua Internațională a Internetului

30 octombrie

155 de ani de la nașterea scriitorului român **Duiliu ZAMFIRESCU** (30.10.1858-03.06.1922)

31 octombrie

Ziua Internațională a Mării Negre

60 de ani de la moartea scriitorului și pedagogului român **Petre DULFU** (10.03.1856-31.10.1953)

PERSONALITATEA LUNII OCTOMBRIE

Marius PORUMB

70 de ani de la naștere

Date biografice: n. 9 septembrie 1943, Grozești, jud. Lăpușna, azi Republica Moldova. Istoric de artă, specialist în istoria artei românești din Transilvania. Fondator și redactor responsabil al primei reviste de artă medievală din România – „Ars Transilvaniae”. Membru corespondent al Academiei Române (1993), membru titular (2009).

A urmat Liceul Gh. Șincai din Baia Mare, apoi Facultatea de Istorie și Filosofie a Universității „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca. A obținut titlul de doctor în istorie (istoria artei), în anul 1973. S-a specializat în civilizație și cultură bizantină în Italia și a efectuat călătorii de studii în Franța, Grecia, Ungaria, Germania. Din anul 1966 a activat ca cercetător științific la Institutul de Istorie și Arheologie din Cluj-Napoca, unde a ocupat funcția de director adjunct (1990-1992) și funcția de director (1992) pe care o exercită și azi. Este profesor asociat la Universitatea Babeș-Bolyai.

O bogată activitate științifică, reflectată în activitatea editorială, participarea la numeroase simpozioane naționale și internaționale, s-a bazat și pe o amplă documentare pe teren. Este membru în colegiile de redacție a mai multor reviste de specialitate și al Consiliului Științific al Editurii Academiei Române. Meritele profesionale remarcabile, i-au adus recunoașterea publică prin acordarea a numeroase distincții și premii dintre care amintim: Cavaler al Ordinului Literelor și Artelor al Republicii Franceze (2002), Ordinul Steaua României cu rang de Cavaler (2002), Premiul Academiei Române pentru întreaga activitate (2010).

Opera (selectiv):

Icoane din Maramureș – Ikonen aus der Maramureș (1975); *Pictura românească din Transilvania – Die rumänische Malerei in Siebenbürgen (sec. XIV-XVIII)*, (1981); *Monumente istorice și de artă religioasă din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului* (1982) (coordonator și coautor); *Biserica arhiepiscopală din Feleac, ctitoria lui Ștefan cel Mare* (2003); *Dicționar de pictură veche românească din Transilvania (sec. XIII-XVIII)* (1998); *Biserica episcopală din Vad, ctitoria lui Ștefan cel Mare* (2004); *Un veac de pictură românească din Transilvania - secolul al XVIII-lea* (2003); *Ștefan cel Mare și Transilvania. Legături culturale și artistice moldo-transilvane în sec. XV-XVI* (2004); *Biserici de lemn din Maramureș* (2005); *Cetatea Călnic* (2007) (coautor).

Aprecieri critice:

Răzvan Teodorescu, Virgil Căndea: *În scrierile sale, [Marius Porumb] s-a axat pe descifrarea mesajului artei medievale românești din Transilvania, Maramureș, Crișana și Banat, manifestând o predilecție pentru pictura murală și icoane, fără a neglija arhitectura ctitorilor de zid, a bisericilor de lemn, precum și alte genuri artistice (argintăria, xilogravura, ferecătura de carte). A urmărit, și a reușit să evidențieze componenta românească a artei transilvănene, aflată într-o strânsă legătură cu ambianța culturală extracarpatică.*

NOIEMBRIE

3 noiembrie

Dan BERINDEI - 90 de ani de la nașterea istoricului român, membru titular al Academiei Române (03.11.1923)

4 - 22 noiembrie

55 de ani de când la București s-a desfășurat primul **Concurs și Festival Internațional de Muzică "George Enescu"** (1958)

7 noiembrie

100 de ani de la nașterea scriitorului și filosofului francez, laureat al Premiului Nobel **Albert CAMUS** (07.11.1913-04.01.1960)

8 noiembrie

Ziua Mondială a Calității

Dumitru MICU - 85 de ani de la nașterea criticului român (08.11.1928)

10 noiembrie

Ziua Internațională a Tineretului

115 ani de la deschiderea **Bibliotecii Academiei Române** ca bibliotecă publică pentru cercetători (10.11.1898)

325 de ani de la tipărirea **BIBLIEI** în limba română în vremea lui Șerban Cantacuzino (10.11.1688)

11 noiembrie

85 de ani de la moartea scriitorului englez **Thomas HARDY** (02.06.1840-11.11.1928)

14 noiembrie

Ion COCORĂ (Ion Blagoie) - 75 de ani de la nașterea criticului român (14.11.1938)

15 noiembrie

145 de ani de la nașterea biologului român **Emil RACOVITĂ**, membru al Academiei Române (15.11.1868-19.11.1947)

16 noiembrie

Ziua Internațională a Toleranței

17 noiembrie

Ziua Internațională a Studenților

19 noiembrie

Ziua Cercetătorului și Proiectantului din România

90 de ani de la nașterea criticului literar și eseistului român **Monica LOVINESCU** (19.11.1923-20.04.2008)

20 noiembrie

Ziua Universală a Copiilor

155 de ani de la nașterea scriitoarei suedeze **Selma LAGERLÖF**, prima femeie laureată a Premiului Nobel pentru Literatură (20.11.1858-16.03.1940)

21 noiembrie

Ziua Mondială a Televiziunii

Ziua Mondială a Salutului

23 noiembrie

140 de ani de la nașterea sculptorului român **Dimitrie PACIUREA** (23.11.1873-14.07.1932)

25 noiembrie

150 de ani de la nașterea medicului român **Ion CANTACUZINO**, creatorul școlii românești de microbiologie și medicină experimentală (25.11.1863-14.01.1934)

28 noiembrie

Dan TĂRCHILĂ - 90 de ani de la nașterea dramaturgului român (28.11.1923)

30 noiembrie

Sărbătoarea Sfântului Apostol Andrei

Paul Eugen BANCIU - 70 de ani de la nașterea prozatorului român (30.11.1943)

PERSONALITATEA LUNII NOIEMBRIE

Emil RACOVIȚĂ
145 de ani de la naștere

Date biografice: n. 15 noiembrie 1868, Iași – d. 19 noiembrie 1947, Cluj. Savant, explorator, speolog și biolog român, considerat **fondatorul biospeologiei** și al **primului Institut de Speologie din lume (Cluj 1920)**. Academician, președinte al Academiei Române (1926-1929).

A urmat liceul la Iași, Facultatea de Drept la Paris, după obținerea licenței, înscriindu-se apoi la Facultatea de Științe a Universității Sorbona Paris. Cercetător la Stațiunea de Cercetări Marine Banyuls-sur-Mer (1891), numit director adjunct al acesteia în anul 1901, a condus revista „Archives de zoologie expérimentale et générale”. În anul 1919 a ocupat Catedra de Biologie a Universității Daciei Superioare din Cluj, unde a înființat în anul 1920 Institutul de Speologie, al cărui director a fost de la fondare până în anul 1947. Între anii 1929-1930 a ocupat funcția de rector a Universității din Cluj.

În anul 1899 s-a numărat printre membrii expediției întreprinse în Antarctica cu vasul „Belgica”. În perioada 1900-1904, a participat la cercetarea coastei catalane a Mării Mediterane și malurilor insulelor Baleare, peșterii Cueva del Drach, descoperind crustaceul cavernic *Typhlocyrolana moraguesi*. Această descoperire a marcat cea mai radicală cotitură din cariera sa de naturalist, Racoviță intuind faptul că studiul aprofundat al ființelor care trăiesc în adâncul peșterilor poate contribui în mare măsură la deslușirea mecanismelor complicate ale evoluției biologice, el dedicându-se acestor cercetări, renunțând definitiv la cercetările sale oceanologice. Din studiile întreprinse în cele peste 1.400 de peșteri cercetate, a reușit să extragă circa 150.000 de exemplare micrologice, punând bazele unei noi științe, biospeologia.

A fost fondator și președinte al Societății de Științe Cluj (1920). În anul 1928, a fost numit președinte al Întâiului Congres al Naturaliștilor din România (Cluj, 18-21 aprilie), calitate în care și-a adus o contribuție decisivă la legiferarea ocrotirii naturii. A fost distins cu mai multe medalii și decorații: Cavaler (1922) și Comandor (1927) al Legiunii de Onoare franceze, Steaua României (Ofițer în 1899 și 1922, Mare Ofițer în 1928 și Marea Cruce în 1942), Meritul Cultural pentru Știință teoretică și practică (Cavaler în 1931, Ofițer în 1934 și Comandor în 1943), Serviciul Credincios (Mare Ofițer în 1939).

Opera (selectiv):

La vie des animaux et des plantes dans l'Antarctique (1900); *Cétacés* (1903); *Problemele biospeologiei* (1905); *Essai sur les problèmes biospéologiques* (1907); *Speologia. O știință nouă a străvechilor taine subpământesti* (1927); *Evoluția și problemele ei* (1929); *Opere alese* (1964); *Jurnal: Filmul mării aventuri polare* (1999).

Referințe critice:

Florea Marin: *[Emil Racoviță] a rămas în amintirea clujenilor purtând în spate simbolică blană de urs și „tașca” sa. [...] Dacă este adevărat că un om moare doar atunci când nu mai este nimeni care să se gândească la el, atunci Emil Racoviță n-a murit încă. El trăiește prin opera și elevii săi care-l amintesc cu venerație. Era adeptul lui Goethe care spunea că oricine trebuie să se priceapă într-o direcție bine precizată, să știe să facă ceva într-un chip remarcabil.*

DECEMBRIE

1 decembrie

Ziua Națională a României

Ziua Internațională de Combatere și Profilaxie a Maladiei SIDA

3 decembrie

Ziua Internațională a Persoanelor cu Dizabilități

4 decembrie

130 de ani de la nașterea istoricului literar român **Nicolae CARTOJAN** (04.12.1883-20.12.1944)

8 decembrie

Ziua Constituției României

Toma George MAIORESCU - 85 de ani de la nașterea scriitorului român (08.12.1928)

10 decembrie

Ziua Internațională a Drepturilor Omului

11 decembrie

170 de ani de la nașterea bacteriologului german **Robert KOCH** (11.12.1843-27.05.1910)

12 decembrie

85 de ani de la nașterea prozatorului, criticului și publicistului chirghiz **Cinghiz AITMATOV** (12.12.1928-10.06.2008)

13 decembrie

65 de ani de la moartea poetului, prozatorului și dramaturgului român **Zaharia BÂRSAN**, director al Teatrului Național din Cluj (1919-1936) (11/23.01.1878-13.12.1948)

17 decembrie

170 de ani de la nașterea reginei **ELISABETA** a României, soția regelui Carol I (1866-1914), scriitoarea **Carmen Sylva** (17/29.12.1843-01.02.1916)

18 decembrie

Ziua Minorităților Naționale

20 decembrie

Ziua Internațională a Solidarității Umane

23 decembrie

Alexe RĂU - 60 de ani de la nașterea bibliologului, poetului, animatorului cultural din Republica Moldova (23.12.1953)

25 decembrie

SĂRBĂTOAREA CRĂCIUNULUI

75 de ani de la moartea scriitorului ceh **Karel ČAPEK** (09.01.1890-25.12.1938)

27 decembrie

Ziua Actorului

29 decembrie

140 de ani de la nașterea filologului și poetului român **Ovid DENSUSIANU** (29.12.1873-08.06.1938)

31 decembrie

45 de ani de la apariția primului număr al revistei **“Echinox”**

PERSONALITATEA LUNII DECEMBRIE

Zaharia BÂRSAN
65 de ani de la moarte

Date biografice: n. 11 ianuarie 1878, Sânpetru, jud. Brașov – 13 decembrie 1948, Cluj. Poet, prozator, dramaturg, eseist, actor și regizor, considerat cel mai important om de teatru pe care l-a dat Transilvania în perioada interbelică.

A urmat școala primară în satul natal, iar din 1889 cursurile Gimnaziului superior greco-ortodox român din Brașov. Studiile secundare le-a continuat la Liceul grăniceresc din Năsăud, la Institutul Clinciu-Popa din București. A susținut examenul de bacalaureat la Liceul „Gh. Lazăr” din București. În 1901 a absolvit Conservatorul de Artă Teatrală București, clasa de declamație condusă de C.I. Nottara. A audiat și cursurile Facultății de Litere și Filosofie a Universității din București. A primit o bursă de perfecționare acordată de Societatea pentru fond de teatru român.

Din anul 1901, a fost angajat al Naționalului bucureștean, între anii 1903-1913 întreprinzând anual turnee teatrale în principalele orașe din Transilvania. A fost primul director, de fapt întemeietorul Teatrului Național din Cluj, îndeplinind funcția de director al acestuia în perioada 1919-1927 și 1931-1936, iar în 1945 a fost declarat director onorific. Ca și actor, a îmbinat un romantism evoluat cu dramatismul psihologic, nuanțat liric. Pe scena bucureșteană s-a remarcat în Hatmanul Arbore din *Apus de soare* de B. Șt. Delavrancea, Horațiu în *Fântâna Blanduziei* de V. Alexandri, Edmund din *Regele Lear* și Horațiu din *Hamlet* de W. Shakespeare. Roluri de dramă și tragedie mari a realizat pe scena teatrului clujean în rolul lui Oedip din *Oedip rege* de Sofocle, cu personajele titulare din *Hamlet*, *Macbeth*, *Regele Lear* de William Shakespeare, Ruz Blas din textul omonim a lui Victor Hugo, Carl din *Hoții* de Fr. Schiller etc. Ca regizor, s-a remarcat prin predilecția pentru montări mari, fastuoase, agreate de public. Din 1919 a activat ca profesor la Conservatorul de Muzică și Artă Dramatică din Cluj.

A debutat cu versuri în *Convorbiri literare* (Iași) (1897). A colaborat la revistele *Viața literară și artistică* (București), *Luceafărul* (Sibiu), *Falanga literară și artistică* (București), *Floare-albastră* (Iași), *Gazeta Transilvaniei* (Brașov). A publicat volume de poezii, proză, remarcându-se și în dramaturgie, piesa *Trandafirii roșii* (1915) fiind considerată una dintre cele mai reprezentative ale genului din literatura română. A tradus piese de teatru din italiană.

Opera (selectiv):

Visuri de noroc (versuri, 1902); *Ramuri* (proză, 1906); *Poezii* (1907, ed. II 1924)); *Impresii de teatru din Ardeal* (1909); *Nuvele* (1909); *Se face ziuă* (teatru, 1914); *Ca mâini va bate ceasul!* (1915); *Trandafirii roșii* (teatru, 1915); *Poemul Unirii* (1922); *Domnul de rouă* (1938).

Aprecieri critice:

Justin Ceuca: *Alegerea lui Zaharia Bârsan pentru dificila misiune de întemeietor [al Teatrului Național din Cluj] era pe deplin justificată. El cunoștea ca nimeni altul, prin numeroasele sale turnee dinaintea de Unire, starea și nevoile culturale ale românilor din Transilvania, se bucura de încrederea, stima și simpatia publicului și a intelectualilor ardeleni. Aceștia i-au oferit girul lor, formulând și un cod moral de comportament, întru chipat chiar de Zaharia Bârsan.*